Hotspotmonitor Gemeente Borne

2017-2026

(26bij06072)

Gemeente Borne

De hotspotmonitor is gericht op het identificeren van gebeurtenissen en maatschappelijke kwesties in de lokale samenleving, die grote invloed hebben uitgeoefend op de activiteiten van de gemeente Borne.

De monitor uitvoeren is geen eenmalige actie, maar een terugkerend proces. Periodiek wordt beoordeeld of zich in de achterliggende periode nieuwe hotspots hebben voorgedaan. De hotspot monitor wordt achteraf toegepast: pas ná een gebeurtenis kan bepaald worden of er sprake is van een hotspot.

Wettelijk kader

Op basis van artikel 5 lid 1 sub e Archiefbesluit 1995 bevat een selectielijst een opsomming van criteria op basis waarvan archiefbescheiden, die voor vernietiging in aanmerking komen, van vernietiging kunnen worden uitgezonderd. Dit artikel is onder meer de basis voor het uitzonderen van vernietiging van archiefbescheiden die betrekking hebben op een hotspot. Als men zich committeert aan het toepassen van de hotspotmonitor (met de daarbij behorende criteria) wordt het instrument opgenomen bij de uitzonderingscriteria in de selectielijst. De hotspotmonitor fungeert dus als aanvullend instrument op de selectielijst. De op basis van de hotspotmonitor geïdentificeerde hotspots worden niet vastgesteld door de minister van OCW, maar door de betrokken zorgdrager, lees de gemeente Borne. De zorgdrager publiceert vervolgens de lijst met vastgestelde hotspots.

Het instrument resulteert in een selectie van blijvend te bewaren archiefbescheiden van de overheid en eventueel van particuliere archiefvormers. Er is dus sprake van:
• het uitzonderen van vernietiging van als zodanig aangemerkte archiefbescheiden van de overheid op basis van artikel 5 lid 1 sub e van het Archiefbesluit; en/of
• het acquireren van particuliere archieven of archiefbescheiden daaruit voor zover deze informatie bevatten over de vastgestelde hotspots, die niet in de betreffende overheidsarchieven aanwezig zijn.

Criteria voor hotspots

Voor het benoemen van hotspots bestaan criteria. Deze zijn gebaseerd op de Handreiking *Belangen in balans* van het Nationaal Archief en op basis van de resultaten van eerder uitgevoerde decentrale pilots, aangepast voor gebruik door decentrale overheden.
We spreken van een hotspot als deze voldoet aan een of meer van de volgende criteria:
• Er is sprake van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.
• Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en/of een debat dat over de kwestie emoties losmaakt.
• Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager.
• Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van het decentrale openbaar bestuur ernstig is bedreigd of juist wordt benadrukt.

Commissie

Voordat de hotspotmonitor werd vastgesteld, is er een gelegenheidscommissie ingesteld ter beoordeling en aanreiken van eventuele hotspotthema's. Daarbij zijn twee externe deskundigen (journalist Borne Boeit en lokaal historisch deskundige) gevraagd deel te nemen in de commissie, naast de gemeentearchivaris en de informatiespecialist/bestuurssecretaris van de gemeente Borne. Op basis van het oordeel van voornoemde commissie, is onderstaande hotspotmonitor opgesteld:

- Asielzoekerscentrum Azelo /Oekraïense vluchtelingen

Het Asielzoekerscentrum (AZC) in Azelo, een buurtschap binnen de gemeente Borne, speelt al jaren een belangrijke rol in de opvang van vluchtelingen en asielzoekers. Het asielzoekerscentrum Azelo is een complex dossier dat al decennialang speelt. Het voormalige internaat dat eerst tot de gemeente Ambt Delden behoorde, huisvest al sinds 1993 de eerste vluchtelingen, waarna het van 2001 tot aan 2012 als AZC Azelo functioneerde. In 2018 en 2019 ving Azelo nog incidenteel asielzoekers op, waarna besloten werd tot definitieve sluiting als azc. In 2020-2021 ontstaat commotie bij politiek en omwonenden, omdat het toenmalig college van B en W het azc opnieuw beschikbaar wil stellen aan het COA voor opvang. Uiteindelijk wordt besloten om het azc gesloten te houden, het object aan te kopen en tot herontwikkeling over te gaan. Echter, vanaf begin 2022 wordt het bestaande complex gebruikt voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Het wel of niet in stand houden van het azc heeft de nodige beroering gewekt in de gemeente Borne, zoals bij vele andere azc's in Nederland. Er is aanhoudende bezorgdheid onder bewoners over het opvangcentrum en de gevolgen voor o.a. veiligheid en leefgemeenschap in Azelo.

- Corona

Corona, oftewel COVID-19, is een besmettelijke ziekte die wereldwijd heeft geleid tot een pandemie. Het virus verspreidde zich snel vanaf het begin van 2020, met ernstige gevolgen voor de volksgezondheid, economie en het dagelijks leven. Het werd veroorzaakt door het SARS-CoV-2 virus, dat zich voornamelijk via luchtdeeltjes verspreidt, vooral in dichtbevolkte gebieden en binnenruimtes.

In de gemeente Borne, net als in alle andere gemeenten in Nederland, werden maatregelen genomen om de verspreiding van het virus te beperken. Dit omvatte het invoeren van lockdowns, beperkingen op sociale contacten, het sluiten van scholen en horecagelegenheden, en het stimuleren van thuiswerken. Er werden ook testlocaties en vaccinatiecentra opgezet om de bevolking te ondersteunen in het bestrijden van het virus.

De gemeente Borne zorgde ervoor dat lokale hulpbronnen beschikbaar waren voor kwetsbare groepen, zoals ouderen en mensen met een verhoogd risico, en gaf informatie over de laatste corona-regels en richtlijnen van de overheid. Daarnaast werden er lokale initiatieven opgezet om het welzijn van de bewoners te waarborgen, zoals het ondersteunen van lokale bedrijven en het organiseren van bijeenkomsten om psychologische steun te bieden.

Corona heeft veel impact gehad op het leven van Bornenaren, net als in de rest van het land.

- Vloedbeltverbinding

De provincie realiseert de Vloedbeltverbinding (N743), de provinciale weg tussen Borne en Almelo. De weg wordt 6,5 kilometer lang en loopt ten zuidwesten van Zenderen. Met name voor kerkdorp Zenderen is deze aan te leggen weg van groot belang voor de leefbaarheid en veiligheid van het dorp.

De perikelen rond de Vloedbeltverbinding betreffen een langdurig en complex project met tegenstrijdige belangen: inwoners en gemeenten Borne/Zenderen willen de weg ten behoeve van minder verkeer en verkeersdoorstroming in de dorpen, terwijl de provincie en gemeente Almelo andere belangen hebben. Ook is er weerstand vanuit Bornerbroek dat meer verkeer vreest, onenigheid over grondverwerving bij grondeigenaren, en discussie over de daadwerkelijke effecten op verkeersreductie. Het project stuit dan ook op vertraging vanwege deze conflicten.

De Vloedbeltverbinding is daarmee een complex project geworden met rondom veel discussie, maar ook met grote impact op met name kerkdorp Zenderen.

- **Mestverwerkingsinstallatie**

De mestverwerkingsinstallatie van Twence op de locatie Elhorst-Vloedbelt in Zenderen is al jarenlang onderwerp van discussie. Het project is bedoeld om jaarlijks circa 250.000 ton varkensmest te verwerken, waarbij groen gas en herbruikbare mineralen worden geproduceerd. Volgens Twence en de agrarische sector is de installatie belangrijk voor het oplossen van regionale mestoverschotten, het terugwinnen van grondstoffen en het bijdragen aan duurzame energieproductie.
Tegenstanders, waaronder omwonenden, belangenverenigingen en de gemeente Borne, vrezen echter negatieve gevolgen voor de leefomgeving. Hun belangrijkste zorgen betreffen stankoverlast, geluid, extra vrachtverkeer, gezondheidsrisico's en aantasting van het landelijke karakter van het gebied. Daarnaast bestond discussie over de vraag of een mestverwerkingsinstallatie wel paste binnen het geldende bestemmingsplan.

De juridische procedures hebben jarenlang geduurd. In 2017 vernietigde de Raad van State een vergunning omdat het bestemmingsplan de installatie niet toestond. Vervolgens greep de provincie Overijssel in met een provinciaal inpassingsplan om de realisatie alsnog mogelijk te maken. Ook daarna bleven bezwaren bestaan over draagvlak, locatiekeuze en milieueffecten.
Uit beoordelingen van de Commissie voor de milieueffectrapportage bleek bovendien dat aanvullende informatie nodig was over onder andere geur, ammoniakuitstoot, luchtkwaliteit en monitoring van milieueffecten. Daarmee werd duidelijk dat niet alleen juridische, maar ook milieutechnische vragen een belangrijke rol speelden in het debat.

De discussie rond Elhorst-Vloedbelt laat daarmee de spanning zien tussen economische en duurzame belangen van de landbouw enerzijds en zorgen over leefbaarheid en milieu anderzijds.